

RAHVUSOOPER
ESTONIA

ESITLEB:

WAGNER

TRISTAN UND ISOLDE

Esietendus 17. mail 2008

Etendused 24. ja 31. mail, 7. juunil,

6. ja 13. septembril ning 4. oktoobril 2008

Dirigendid ARVO VOLMER / JÜRI ALPERTEN /
MIHHAIL GERTS

Lavastaja NEEME KUNINGAS

Kunstnik ERVIN ÕUNAPUU

Valguskunstnik NEEME JÕE

Peaosades: Heikki Siukola (Soome) / Peter Svensson
(Austria), Irmgard Vilsmaier (Saksamaa) /

Heli Veskus, Helen Lokuta / Juuli Lill, Rauno Elp /

Atlan Karp (Vanemuine)

• Ooperi esimesel vaheajal piknik. Vaata lähemalt www.opera.ee

SEB

SONY

ALTIA
ESTI

www.opera.ee

10. V 2008 Arvo Volmer ja Jüri Alperdeni

Ирина 16. V 2008

Puhkepäev

Wagneri
armudraama
Estonia laval

SÜNDMUS

Pp TSITAAT

Tristan on muidugi tenorite unelmate-
roll, aga seda ei saa
kohe lauljatee algu-
ses käsile võtta.

Heikki Siukola, Tristani
osataitja Soomest

Legendaarne armudraama Estonias

Pp

Kersti Inno
aripaev@aripaev.ee

Eesti operisõpradele on
saabumas pidupäevad:

üheks suuremaks reformaa-
toriks.

Ooperiga 1854. aastal
tööd alustanud Wagner kir-
jutas kolleeg Lisztile: "Et ma
ei ole elus tunda saanud töö-

test teostest, sõnandades tun-
gida sügavale psühholoogia
sfääri, ning täiesti revolüt-
siooniline ainulaadse lähe-
nemisega harmooniale ja
tämbrile.

ki kerge lavastada. Esieten-
duseni jõudiski teos vaevali-
si teid mööda alles 10. juunil
1865. aastal Müncheni Ku-
ninglikus Oukonnateatris.

Esietendusest alates on

lissolistid. Tristani osatait-
ja Heikki Siukola (Soomes) on
varem 20 erinevas lavastuses
ja 150 etendusel maailma-
kuulsatel lavadel Tristani
lalnud.

Pp FOOKUSES

Tristan ja Iselde
Richard Wagneri ooper
Rahvusoperis Estonia

Eesti ooperisõpradele on saabumas pidupäevad: neljal järjestikusel laupäeval on Estonia laval paljude wagneriaanide lemmik "Tristan ja Isolde".

Maailmas on tuhandeid fänne, kes ei pea paljugs kohale sõita kuhu iganes, et kuulata just seda ooperit.

"Tristan ja Isolde" on muusikaajaloos oluline tähis, mis vaimustas ka prantsuse sümboliste, inspireeris inglise kunstnikke ja väljendas kogu XIX ja XX sajandi vahetuse rauged ja samas jõulisi meeleolusid, kuna populaarsuse haripunkti saavutaski see muusikadraama 1900. aasta paiku.

Mälestussammas armastusele

Ooperi autor on Richard Wagner, keda tänu julgetele ja vastuolulistele ideedele peetakse muusikaajaloos

lõhks. Ooperiga 1854. aastal tööd alustanud Wagner kirjutas kolleeg Lisztile: "Et ma ei ole elus tunda saanud tõelist armuõnne, siis tahan ma sellele kõigist unelmaist kõige ilusamale püstitada mälestussamba – "Tristan ja Isolde". Libreto kirjutas helilooja ise keldi legendi põhjal.

Tristani ja Isolde lugu on üks kõigi aegade suuremaid armastusdraamasid Shakespeare'i "Romeo ja Julia" kõrval. Inspiratsiooni armutas Wagner armutundest oma patrooni abikaasa Mathilde Wesendoncki vastu. 1859. aastal kirjutas helilooja oma muusale: "Sellest Tristanist tuleb midagi hirmsat! See viimane vaatus!!!... Ainult keskpärane lavastus võib mind päästa! Täiuslik esitus teeks inimesed hulluks – teisiti ei saa ma seda kujutada..."

"Tristan ja Isolde" oli julgeim ja novaatorlikem muusika alates Beethoveni hilis-

gita sugavale psühholoogia sfääri, ning täiesti revolutsiooniline ainulaadse lähenedamisega harmooniale ja tšambri.

Muusika täis pinget ja elektrit

Ooperist pärit kuulus Tristani akord väljendab armastuse piina ja igatsust, mis leiab leevendust vaid surmas.

Küllastamatu janu armastuse järele kasvatas kõla ekstaasi, nagu seda ei olnud ilalgi varem kuulnud. Alates esimestest taktidest voolab muusika lõputus meloodias. See on täis elektrit ja pinget laheneb alles päris ooperi lõpus – Isolde armusurmas on piiritut naudingut, meelelisust, selles on Novalise surmarõõmu ja Nietzsche ekstaasi ratsionaalse maailma likvideerimisest.

Esietendusest alates suur menu

Kui Wagner 1859. aastal ooperile punkti pani, oli ta teadlik, et seda pole kaugelt-

dusem jõudiski teos vaevalt siid teid mööda alles 10. juunil 1865. aastal Müncheneri Kuninglikus oikonnateatris.

Esietendusest alates on ooperit saanud suur menu ning seda mängitakse sageli paljudes ooperiteatrites kogu maailmas, Estonias aga viimati 75 aastat tagasi.

Wagneri kogemusega külalissolistid

"Tristan ja Isolde" esitab suuri nõudmisi lauljatele: Tristan peab olema särav dramaatiline tenor, Isolde varjundirikas, kandva ülemise registri ning hea hingamistehnikaga sopran.

Orkestrilt ei oodata mitte ainult head pillivaldamist, vaid iga mängija peab olema nüansirikas virtuoos. See esitab kõrgendatud nõudmised Estonia sümfooniaorkestrile. Ooperi muusikaline juht on Arvo Volmer, lavastab Neeme Kuningas, kunstnik on Ervin Ounapuu.

Nimiosades on rikkaliku Wagneri kogemusega küla-

ja Heikki Siukola (Soome) on varem 20 erinevas lavastuses ja 150 etendusel maailma-kuulsatel lavadel Tristanit laulnud.

"Tristan on muidugi tenorite unelmateroll, aga seda ei saa kohe lauljate alguses käsile võtta," tunnistab Heikki Siukola ja selgitab: "Muusika iseenesest ei ole raske, eriti kogenud lauljale. Wagneri muusikas on palju meloodilisust.

Väsitab aga see, et palju tuleb laulda ülemises registris ja kõrgeid noote. Tuleb oma häält tunda, hoida ja hästi valitseda – see nõuab lauljalt meisterlikkust." Ka teisel Tristanil Peter Svenssonil (Austria) on selle rolliga kogemus olemas.

Isolde osatäitja Irmgard Vilsmaieri (Saksamaa) pagasis on küll hulk Wagneri teiste ooperite kangelannasid, Isolde rolli loob ta aga esmakordselt Estonia laval.

Nimikangelanna rolliga töötab ka Estonia esisopran

Tristan ja Isolde

Richard Wagneri ooper
Rahvusoperis Estonia
esietendus 17.05 kl 17
▶ piletid 140–375 krooni
www.opera.ee

Heli Veskus, keda loodame edaspidi Isoldena näha-kuulda.

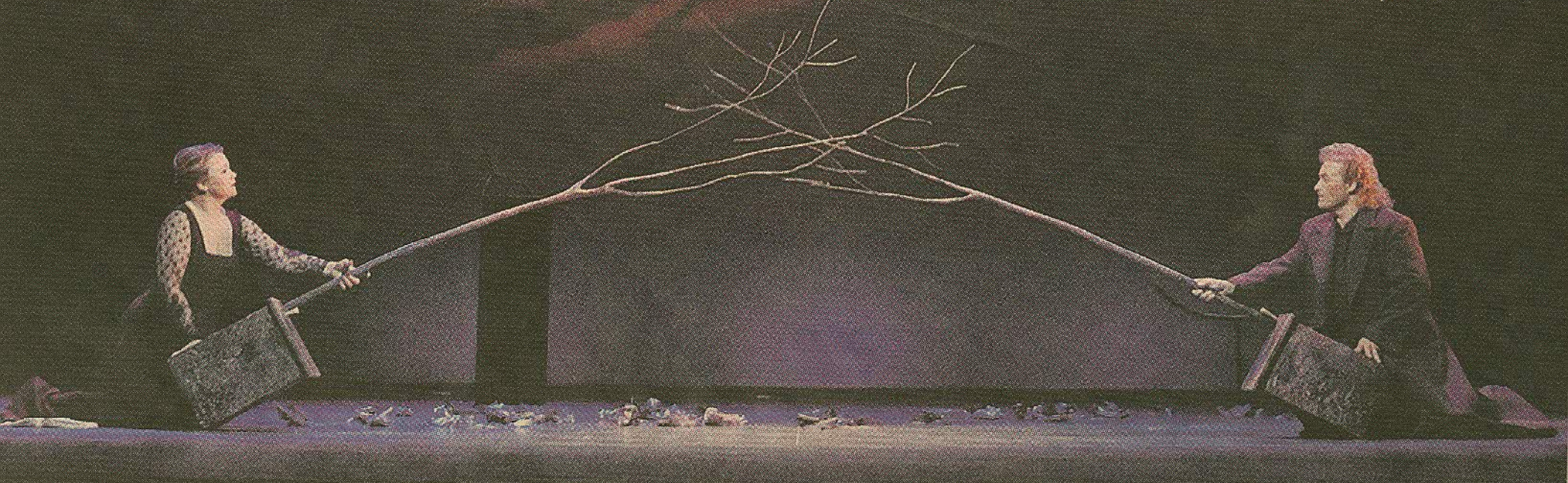
Teistes osades on Estonia solistid Helen Lokuta, Juuli Lill, Rauno Elp, Atlan Karp, Leonid Savitski, Priit Volmer jt.

Kaastegev on ooperikoos.

Vaheajal saab piknikku pidada

Ooper kestab ligi 5 tundi ning seetõttu algavad etendused juba kell 17.

Ooper on kolmes vaatuses ja kahe vaheajaga, esimese vaheaja pikkus on 45 minutit. Sel ajal saab wagnerlaste meka Bayreuthi eeskujul piknikku pidada.

▶ Heli Veskus (Isolde) ja Peter Svensson (Tristan).

Foto: Harri Rospu